#1
2019

FORUM
SVEASKOG

WWW.SVEASKOG.SE

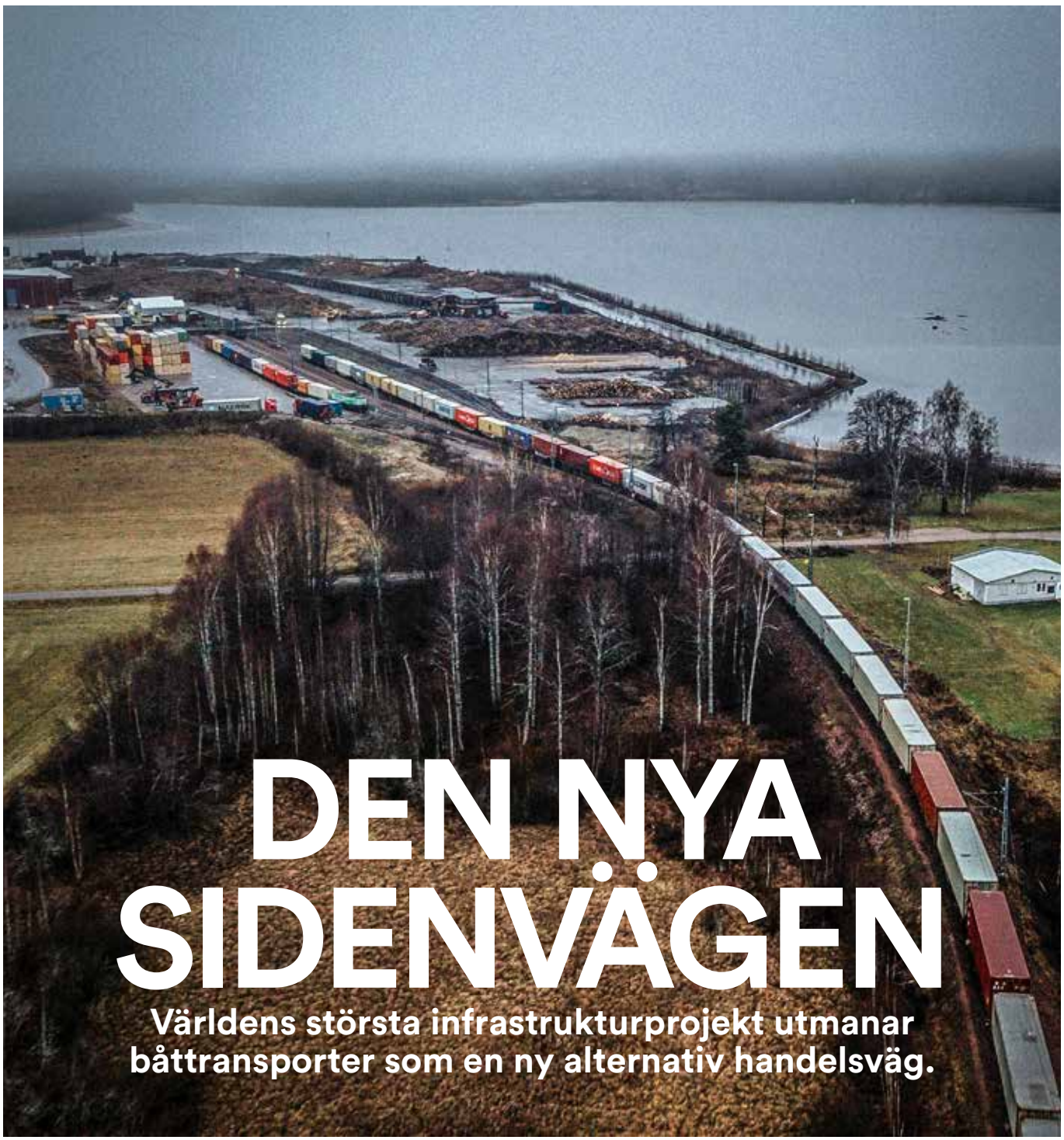

DEN NYA SIDENVÄGEN

Världens största infrastrukturprojekt utmanar båttransporter som en ny alternativ handelsväg.

TEMA Big Data sid. 18 **#SLUTAVVERKAT** Vad händer nu? sid. 24 **PROFILEN** Hanna Öberg sid. 30

Per-Olof Wedin, vd Sveaskog

Faktorer för framgång

Sveaskogs resultat för 2018 är det bästa någonsin. Det operativa rörelseresultatet uppgår till 1422 MSEK, en ökning med 14 procent jämfört med 2017. Detta trots stora utmaningar under det gångna året, exempelvis bränder och den efterföljande upparbetningen av brandskadad och barkborredrabbad skog som alltjämt pågår.

Det är oerhört glädjande, för det innebär även ett ökat bidrag till vår ägare, och i förlängningen viktiga samhällsfunktioner som vård, skola och omsorg.

Flera faktorer har bidragit: Vi har haft ett gott marknadsläge och genomfört insatser för att förbättra produktiviteten. Men allra viktigast för resultatet har Sveaskogs många engagerade medarbetare och entreprenörer varit. Tack för era insatser!

Viktiga för Sveaskogs framgång är också våra affärsrelationer. Därför undersöker vi regelbundet hur kunder, virkesleverantörer och entreprenörer ser på oss som affärspartner. Nyligen fick vi ta del av mycket positiva resultat gällande de två förstnämnda grupperna. Entreprenörerna har som tidigare nämnts haft ett tufft år och är inte fullt lika nöjda. Därför tar vi nu fram en ny entreprenörsstrategi.

Ett annat exempel på hur vi arbetar med våra maskinlag är tävlingen Precisionsjakten. Vi är bra inom mätprecision men ska bli ännu bättre – och snabbast går det om vi lär av varandra. Läs mer på sidan 33.

Kundnöjdheten är som sagt hög, och vi vill fortsätta att vara en långsiktig, pålitlig leverantör utan att ge avkall på naturvårdsarbetet. Därför välkomnar vi den nya regeringens budskap om att svensk skogsnäring ska vara hållbar och växande och att äganderätten ska värnas. Samtidigt har ett nytt Sveaskogsprogram initierats. Ersättningsmarker från Sveaskog förespråkas ibland som ett sätt att skydda skogen. I detta sammanhang vore det klokt att avvakta SLU:s pågående utredning, som ska visa om den så kallade ESAB-metoden - att byta skyddsvärd bolagsägd mark mot statligt ägd ersättningsmark – verkligen är ett kostnadseffektivt sätt att nå miljömålen. F

FOTO: VIKTOR FREMLING

Innehåll

Nummer 1, 2019

FORUM SVEASKOG

10

Med järnvägen österut

Nya Sidenvägen utmanar båttransporter som nya snabba vägen österut.

18

Framtidens skogsbruk

Ökad tillväxt, starkare konkurrenskraft och fokus på hållbarhet – digitaliseringen har nått skogsbranschen.

22

24

Klara, färdiga ...

Skogen betyder mycket när Hanna Öberg behöver återhämtning.

27

Hemma på jobbet

För Isabelle Nilsson och Elias Svensson är lastbilen en arbetsplats de känner sig hemma i.

28

30

33

35

Vårens inkräktare

Samarbete och god planering krävs för att hålla skadedjur borta. Thomas Gustafsson fick hjälp av Sveaskog.

36

42

REDAKTIONEN

Chefredaktör: Erik Ljones, *erik.ljones@sveaskog.se*
Art director/grafisk form: Karin Schaefer **Redaktör:** Emira Ramic **Projektledare:** Samir Akhmedov
Produktion: Spoon **Omslagsbild:** Viktor Fremling **Tryck:** Lenanders Grafiska AB ISSN: 1653-9192.
Forum Sveaskog ges ut tre gånger per år.

Vill du PRENUMERERA, mejla till *prenumerationforum@sveaskog.se*, eller ring Sveaskogs kundcenter på tel. 0771-78 71 00
Har du SYNPUNKTER på Forum Sveaskog? Mejla till redaktionen, *forum@sveaskog.se*
Vill du ANNONSERA i Forum Sveaskog, kontakta MediaKraft AB, tel. 08-23 45 30, *info@mediakraft.se*, *www.mediakraft.se*

SVEASKOG

Forest Stewardship Council®, FSC® – en symbol för ett ansvarsfullt skogsbruk. Märket finns på bland annat byggmaterial, möbler och grillkol.

FSC www.fsc.org MIX Papper från ansvarsfulla källor FSC® C115359

Tjäderspel och fågelfynd i Ekopark Halle- och Hunneberg

Sveaskogs 37 ekoparker är ett omfattande projekt som pågått i snart 16 år och som fortsätter att utvecklas. Syftet från början var att skapa balans där de kvarvarande produktionsskogarna inte påverkar den biologiska mångfalden. Nyligen gjordes en analys av Artportalens inrapporterade fynd av rödlistade och hotade arter, funna i Ekopark Halle- och Hunneberg vid Vänerns sydspets. Den visade att över 95 procent av arterna lever i skog som avsatts som naturvårdsskogar, det vill säga är helt undantagna från skogsproduktion. Nya fynd hade dessutom tillkommit, vilket bidragit till att Sveaskog avsatt ytterligare skog i ekoparken.

– Ibland får vi frågor om varför vi har ekoparkerna och varför de ligger där de ligger. Vi vill bidra till en ökning av såväl den biologiska mångfalden som människors naturupplevelser, och det här resultatet visar att vi inte är så fel ute ändå, säger Peter Bergman, naturvårdschef på Sveaskog.

> ”Vi vill bidra till en ökning av såväl den biologiska mångfalden som människors naturupplevelser.”

Förra året gjordes även en fågelinventering i Halle- och Hunneberg, där bland annat fyra tjäderspel kunde fastställas, något som är ovanligt för södra Sverige. Under mars och april ska teamet göra en kompletterande inventering då man misstänker att det finns ytterligare två tjäderspel i ekoparken.

Populär modell blir strategiskt verktyg

Under 2018 lanserade Sveaskog ett nytt verktyg i bolagets rapportering för att belysa fler värden i skogen än de som traditionellt redovisas i en årsredovisning. Syftet är att ge en bredare bild av verksamheten och få en större förståelse för värdena än bara nettovinst. Under 2019 ska Sveaskog implementera modellen som ett strategiskt verktyg.

I Sveaskogs kommande årsredovisning berättar man tydligare om de värden och referenser som Sveaskog jobbat med.

2 000

ton mikropartiklar från konstgräsplaner slängs årligen ut i hav, sjöar och vattendrag och är bland de största källorna till utsläpp av plast. I projektet Biopitch undersöker bland annat Sveaskog möjligheten att utveckla miljövänliga konstgräsplaner av granulat från lignin och biokompositer från grot.

Skogen välkomnar i världsutställning

Sveriges paviljong till världsutställningen Expo 2020 i Dubai inspireras av den svenska skogen. The Forest, eller Skogen, som utställningen heter, anspelar på öppenhet med skogens vidsträcktheten och det fria strövandet. Syftet är att skapa en helhetsupplevelse där besökare kan gå fritt. Utställningen är ett samarbete mellan Ripellino Arkitekter, Studio Adrien Gardère och Luigi Pardo Architetti.

”Skogens roll blir allt viktigare”

Hallå där, Helene Samuelsson, chef kommunikation och public affairs på Sveaskog sedan 15 oktober 2018. Hur har din första tid på Sveaskog varit?

– Väldigt spännande och lärorik. Skogen är en bransch med många aktuella frågor, inte minst när det gäller skogens roll i omställningen till ett förnybart samhälle och vad det betyder för skogsbruket. Samtidigt arbetar jag med att bygga upp ett nytt kommunikationsteam på Sveaskog. Man kommer både att se och höra mer från Sveaskog framöver.

Vad blir din utmaning?

– Det viktigaste är att få i gång en konstruktiv dialog i branschen och med våra intressenter. Skogen är en bransch i förändring och vi behöver säkerställa att vi kan tillgodose efterfrågan och samhällets andra behov. Samtidigt behöver vi också förstå att skogens roll för människors rekreation och för den biologiska mångfalden blir allt viktigare och mer aktuell. Vi behöver också nå ut till alla som blir direkt berörda där vi brukar skogen så att de får en förståelse för ett hållbart skogsbrukande.

Vad ser du mest fram emot under 2019?

– Att börja jobba proaktivt och i positiv anda med alla våra intressenter, där vi samverkar och ser vägen framåt. F

”INTERIÖRA FURUPRODUKTER ÄR EN FRAMTIDSMARKNAD OCH TRÄINDUSTRIN MÅSTE VARA BEREDD PÅ ATT LEVERERA DE MODERNA OCH ATTRAKTIVA TRÄPRODUKTER SOM EFTERFRÅGAS.”

Olof Broman, universitetslektor vid Luleå tekniska universitet (LTU), om en ny studie* som visar att allt fler vill att trä ska vara framträdande i heminredningen.

* Studien är genomförd av LTU, Linköpings universitet och branschorganisationen Svenskt Trä.

100

arter vildbin lever i de svenska skogarna och är livsviktiga för ekosystemet. En studie på SLU visar att det är viktigt att skapa högstubbar av äldre träd och lämna kvar stående döda träd för att skapa boplatser till dem.

SSP beviljas medel för klimatprojekt

Svenska Skogsplantor (SSP) har beviljats medel till en industridoktorand för projektet Integrerat växtskydd i skogsträdplantskolor. Syftet är att bättre kunna kontrollera svampsjukdomar och skadeangrepp på skogsplantor.

– Vi vill göra oss mindre beroende av traditionella bekämpningsmedel och hitta nya metoder för att bekämpa befintliga och nya svampsjukdomar och skadeangrepp som förväntas öka med ett förändrat klimat, säger Tom Jägestedt, ansvarig marknadsföring och kommunikation på SSP. Stiftelsen för strategisk forskning utlyser programmet som finansieras med 30 miljoner kronor fördelat på tolv doktorander. Rekrytering till Svenska Skogsplantor pågår.

Mer skog för fler unga

Sveaskog och scoutrörelsen har haft ett informellt samarbete under lång tid. Vid läger har Sveaskog bland annat hjälpt till med slanor för att bygga vindskydd. Nu stärker Sveaskog och scoutrörelsen samarbetet ytterligare. Förhoppningen är att allt fler får möjlighet att vistas ute i naturen. Med Scout trails, som är skapat med stöd av Google Sverige och är ett verktyg där man kan kartlägga stigar och dela dem med omvärlden, ska Scouterna kartlägga ett antal av Sveaskogs ekoparker. På scouttrails.com kommer man kunna ta del av tips och kunskap från Sveaskogs experter om alltifrån naturvård till mat- och klädtips innan man beger sig ut i skogen. En ytterligare del som även ingår i Sveaskogs integrationssatsning är att arrangera skogsdagar för nyanlända och grupper som av olika skäl inte brukar vistas i skogen.

Nu ska starkare samarbete leda till att fler får möjlighet att vistas ute i naturen.

– Kunskap kring skogen och alla skogens fördelar är viktigt för oss, och att den kunskapen finns redan från unga år är ännu viktigare, säger Sveaskogs marknads- och försäljningschef Ola Söderdahl.

Kartläggning av ekoparker påbörjas under vecka tio, och några veckor senare är planen att skogsdagarna kommer i gång.

”Värderingar är viktiga”

Hallå där, Henrik Dider, tidigare HR-direktör på Scandic Hotels Sverige, som den 11 mars träder in i rollen som som HR-chef på Sveaskog. Varför känns Sveaskog rätt för dig?

– Det är många parametrar som gör att det klickar. Sveaskog är en värderingsdriven organisation och ett bolag som driver hållbarhetsfrågan på riktigt och det är delar som är viktiga för mig. Jag tilltalas också av innovationsagendan, skog och trä i alla dess former är verkligen en framtidsprodukt i morgondagens samhälle. Något som blivit allt viktigare för mig är att jobba på ett bolag där resultat går tillbaka till oss medborgare och att man skapar arbetstillfällen i hela landet. Sedan gillar jag och familjen att vara ute i skogen, så min nya roll rimmar med den jag är privat också.

Hur är din bakgrund till en fördel i den här rollen?

– Jag har jobbat med HR-frågor i bolag som har en stark kultur och värderingar som jag fått utveckla på många sätt. Där tror jag att jag kan bidra då fokus varit mycket på ledarskap, kompetensförsörjning och mångfald, vilket är den typen av frågor som Sveaskog driver. Jag tror att jag både kommer att lära mig av Sveaskog och kunna bidra med min erfarenhet.

Ser du skillnaden? Rätt planta kan öka värdet på din skog med 24%

Så mycket ökar värdet på din skog

Räkna på: skogsplantor.se/berakna-vardet-pa-din-skog

Vi har förädlat plantor i ett halvt sekel och därför kan vi erbjuda en ökad tillväxt med upp till 24%. För att garantera din föryngring erbjuder vi också skydds-behandlingar, markberedning och plantering. Kontakta våra kunniga rådgivare, de finns över hela landet och säkerställer att du får den bästa plantan och den högsta tillväxten för just din skog. Det ger dig både trygghet och mer pengar i plånboken.

Läs mer på www.skogsplantor.se

SVENSKA SKOGSPLANTOR

ETT VINNANDE SKOGSFÖRSVAR

Angrip barkborreangreppen med lönsamhet – kör HYPRO!

HYPRO 755

HYPRO 450 XL

HYPRO 755 HB

HYPRO 300

HYPRO®

Högeffektiva Traktorprocessorer,
Fällgripar & Skotarvagnar

www.hypro.se – Tel. 0479 220 59

Störst i Sverige på ATV
CFMOTO.SE

FRÅN 43.120 :-
exkl. moms
(53.900 :- inkl. moms)

SIDENVÄGENS RENÄSSANS

Nya Sidenvägen – så kallas världens hittills största infrastruktursatsning. Tanken är att utöka och effektivisera världshandeln genom att frakta varor på järnväg.

Stefan Hällberg Viktor Fremling

INSJÖN/DALARNA

GÖTEBORG–HAMBURG

—

FÖRSTA SVENSKA TÅGTRANSPORTEN TILL KINA MED SÅGADE TRÄVAROR

Den 17 september 2018 inledde det första svenska tåget med sågade trävaror sin långa resa mot Guangzhouprovinsen i södra Kina. Det var sågverket Bergkvist-Insjön som skickade i väg 41 containrar från Dalarna via det som kallas den Nya Sidenvägen.

—

Med 42 kubikmeter granvirke i varje container transporterades totalt 1 722 kubikmeter.

Den 640 mil långa handelsrutten som kom att bli känd som Sidenvägen såg dagens ljus för 2 000 år sedan, och gick från dåvarande huvudstaden Xian i centrala Kina till handelsstäder i Europa och Mellanöstern. Långa kamel- och hästkaravaner transporterade siden och andra varor genom Centralasien. Varorna fraktades i ett kedjesystem från en plats till nästa, där de lastades om och fördes vidare.

Fram till 1500-talet var Sidenvägen det främsta sättet att transportera varor från Asien till Europa, men sedan började fartygstrafiken mellan Europa och Kina ta över transporterna. Båtarnas lastrum hade plats för betydligt fler varor än de som kunde transporteras med karavanerna.

De senaste 500 åren har den gamla Sidenvägen till stora delar ersatts av sjöfrakt, men sedan några år skapas en ny sidenväg mellan Kina, Europa och Afrika. Den här gången består alltså förbindelsen av ett helt nätverk av handelsvägar. Genom enorma infrastruktursatsningar växer vägar, hamnar, järnvägar, kraftverk och transportterminaler fram, inte minst den stora Europautposten Khorgos i Kazakstan. Projekten finansieras med bidrag och lån från Kina, samt investeringar av de berörda länderna. Sedan projektet 2013 presenterades av president Xi Jinping påstås kontrakt för ofattbara 9 000 miljarder kronor ha undertecknats.

I september 2018 gick det första svenska tåget med 41 containrar sågat virke från Bergkvist-Insjön i Dalarna till Guangzhouprovinsen i södra Kina.

– För drygt ett år sedan meddelade vårt kontor i Shanghai att en av våra största kunder ville ha leveranserna med tåg. Jag trodde inte att det var genomförbart, men kineserna stod på sig och ville komma med en delegation.

De ville kolla om vi organisatoriskt och praktiskt skulle kunna fixa det här, berättar Per-Ragnar Bergkvist, marknadschef på Bergkvist-Insjön.

—

Tåget nådde Göteborg och fraktades med båt vidare till Hamburg, Tyskland. Därifrån med tåg österut genom Tyskland, Polen, Vitryssland, Ryssland, Kazakstan och Kina. Drygt en månad senare nådde man slutdestinationen i Guangzhou.

POLEN VITRYSSLAND RYSSLAND

Lasten plomberas och den röda plomben som sätts på i Insjön öppnas först i Kina.

Ganska snart anlände 20 representanter för det kinesiska företaget och de gillade vad de såg. Samtalen fortsatte och man bestämde att tågtransporten skulle bli av.

– Efter att vi träffat delegationen var jag över ett par svängar till Kina och såg obeskrivligt stora terminaler och nybyggda gigantiska järnvägslinjer. Då förstod jag omfattningen och insåg hur långt de hade kommit med den nya infrastrukturen. Det var uppenbart att de tog det på stort allvar och att det var på en hög politisk nivå.

Per-Ragnar Bergkvist berättar att det var ett komplicerat logistiskt arbete inför tågtransporten, bland annat dokumenthanteringen, eftersom tåget skulle passera genom fem länder.

– Det var mycket kring dokumentationen som var oklart för oss och vår motpart eftersom vi gjorde det för första gången. Varje enskild container skulle exempelvis hanteras inför varje gränsövergång.

”DEN STÖRSTA FÖRDELEN ÄR ATT LEVERANSTIDEN NÄSTAN HALVERAS JÄMFÖRT MED BÅT.”

KAZAKSTAN

GUANGZHOU

THEODORE KAYE / ALAMY STOCK PHOTO

—
Vid utposten i Khorgos i Kazakstan flyttas gods på containrar från de ryska och kazakstanska bredspåren till Kinas normalspår som har samma mått som europeiska spår.

Satsningarna på en Ny Sidenväg kallas av Kina för ”One Belt, One Road”. Politiskt sett är det en het potatis och en del länder anser att Kina breder ut sig över världen för att få globalt herravälde. Kina har mycket att vinna på den Nya Sidenvägen som förbinder världens största handelsnation med Europa, den största exportmarknaden, och Afrika som räknas som framtidens marknad.

– Kineserna är mycket expansiva i sin politik. De vill försäkra sig om sina globala intressen och öka sin andel i världshandeln. Kina vill framställa sig som främjare av internationell handel, särskilt nu när USA blivit mer protektionistiskt, säger Mikael Eliasson, direktör på Svenskt Trä.

– Kina har tidigare varit exportbaserat, men blir alltmer konsumtionsbaserat. Landet har nu världens näst största ekonomi och är efter USA världens största importör av sågade trävaror. Närmare 25 miljoner kubikmeter importeras i år, vilket är mer än vi producerar i Sverige under ett år.

Mikael Eliasson berättar också att den svenska exporten till Kina av sågade träprodukter har en mycket bra utveckling. 2012 exporterades 100 000 kubikmeter och 2017 hade det vuxit tiofalt till nära 1 000 000 kubikmeter.

Det handlar om stora volymer, varav nästan allt fraktas med containerfartyg. Men i framtiden kan det bli vanligare att använda järnväg mellan Europa och Kina.

För Bergkvist-Insjön blev jungfrufärden längs den Nya Sidenvägen till slut av.

– Allt gick bra och vi och en delegation från Kina kunde under pompa och ståt vinka av tåget. Bland kineserna fanns provinsens guvernör som styr över 100 miljoner människor och representanter från kinesiska ambassaden i Stockholm, säger Per-Ragnar Bergkvist.

Tåget gick till Göteborg och sedan vidare med båt till Hamburg. Därefter vidare längs järnväg hela vägen till södra Kina. Resan var

—
Majoriteten av de 9 000 miljarder kronor som investeras finansieras genom China Development Bank eller Asian Infrastructure Investment Bank som är Kinas svar på Världsbanken och som även Sverige är med i.

VÄRLDENS STÖRSTA INFRASTRUKTURPROJEKT

Från torrhamnen i Khorgos i Kazakstan tar ett nätverk på ett 50-tal järnvägsförbindelser vid mot både öst och väst. Några slutstationer som finns i dag är Guangzhou i Kina, London i Storbritannien, Teheran i Iran och Kouvola i Finland.

65 länder omfattas av projektet som sträcker sig över Asien, Europa och Afrika.

Förutom järnvägar byggs det motorvägar, hamnar och flygplatser.

När godset nått slutdestinationen i Guangzhou har det färdats i cirka fem veckor, ungefär halva tiden mot vad det hade tagit med båt.

beräknad till 3,5 veckor, men tåget hamnade mitt i en rysk militärövning i Uralbergen och blev stående. Det blev en försening på tio dagar, men förutom det fungerade allt bra.

– Vi tror på en fortsatt stor efterfrågan från Kina och kan tänka oss fler tågtransporter. Men först ska vi utvärdera och sen får vi se hur det blir framöver. Vi ska bland annat titta på det ekonomiska utfallet, vi vet inte än om det lönar sig att skicka med tåg.

– Den största fördelen är att leveranstiden nästan halveras jämfört med båt. Även miljömässigt är tåg att föredra jämfört med stora oceangående fartyg som inte är det bästa ur miljösynpunkt, avslutar Per-Ragnar Bergkvist.

SKOGSNÄRINGEN I SIFFROR:

AVVERKNING

26

procent ökade den areal som skogsägare i Sverige anmälde för avverkning i januari jämfört med motsvarande månad 2018. Den anmälda arealen uppgick till 25 615 hektar.
Källa: Skogsstyrelsen

PAPPER

1

procent sjönk den svenska pappersproduktionen med under 2018, jämfört med 2017. Det har producerats 10,1 miljoner ton papper under 2018.
Källa: Skogsindustrierna

BIOTOPSKYDD

51

procent ökade omfattningen av områden med biotopskydd under 2018, jämfört med 2017. Totalt finns det 29 507 hektar produktiv skogsmark i områden med biotopskydd.
Källa: Skogsstyrelsen

JÄTTEN drömmer om svenskt trä

Suget efter svenska sågade trävaror har ökat kraftigt på den kinesiska marknaden. Ljusare träslag till möbler, leksaker och inredning samt goda förhoppningar om att Kinas träbyggnation ska öka, ger goda förutsättningar för den svenska träexporten framöver.

Stefan Hällberg

Kina har man länge varit skickliga på att designa och tillverka vackra möbler. Traditionellt sett har olika tropiska lövträd som är mörkare än exempelvis gran och furu, varit de främsta materialen. De senaste åren har man dock fått upp ögonen för ljusare träslag.

– Det har blivit en jättestor skillnad jämfört med tidigare. Kineserna börjar tycka att det är mer attraktivt och efterfrågan har ökat kraftigt på ljusare träslag, vilket gynnar svensk export av sågade trävaror till Kina, säger Lennart Nilsson, skogs- och lantbruksråd på svenska ambassaden i Peking.

Han menar att Ikea har haft en betydande roll i denna utveckling. Företaget har 26 varuhus i Kina och fortsätter att expandera.

– Ikea går enormt bra här och det har helt klart bidragit till större acceptans och nyfikenhet kring att använda ljusa träslag i exempelvis möbler, leksaker och inredning. Men även det ökade miljömedvetandet gör att kineserna hellre handlar och vill använda träprodukter än till exempel plastprodukter, menar Lennart Nilsson.

Det stora intresset gör att svensk export av sågat virke till Kina tagit ordentlig fart de senaste åren. Och efterfrågan kommer att fortsätta drivas av ett ökat intresse för ljusare träslag, ökat husbyggande i trä och brist på inhemsk råvara på grund av avverkningsförbud i de kinesiska skogarna.

– Historiskt sett har Kina avverkat alldeles för mycket och i stort sett skövlat sina skogar. Avverkningsförbudet är ett led i kampen för ett bättre klimat, men det leder till att Kina måste köpa in nästan all träråvara de behöver för sin tillverkning och konsumtion, berättar Lennart Nilsson.

Men varför har Kina ökat importen kraftigt från just Sverige?

– Även andra länder har ökat exporten till Kina, men Sverige har flera konkurrensfördelar. Vårt tall- och granvirke håller en hög och jämn kvalitet. Särskilt granen är efterfrågad som råmaterial till produktion av det kineserna vill tillverka inom exempelvis möbelindustrin.

”VI ÄR EN TUNG SPELARE I KINA.”

— Solith af Malmborg, den öppna garderobslösningen Display.

FOTO: MAGNUS GLANS

— Johannes Lif, stol The Braided Chair.

– Vi är en betydande skogsnation och har mycket duktigt branschfolk inom skogsindustrin. Det gör att vi är en tung spelare i Kina och har bra relationer med den kinesiska skogsadministrationen, säger Lennart Nilsson.

Svenskt Trä, som tillhör branschorganisationen Skogsindustrierna och jobbar med att sprida kunskap, inspiration och utveckling inom trä, verkar i Kina på två fronter. Dels med fokus på möbel- och inredningsindustrin, dels via European Wood som är ett samarbete mellan Sverige, Norge, Finland och Österrike. European Wood har under närmare 15 år arbetat med att främja byggandet i trä. De hjälper kinesiska myndigheter med bland annat normer för träbyggande.

– Vi har jobbat med att få till stånd en internationell standardisering för träbyggnation och vi fick en basstandard på plats 2013. Kina vill öka andelen träbyggen av klimatskäl och är på god väg att få en standard även för höga hus i trä. Det kommer kraftigt att öka möjligheten för Kina att bygga stora och höga hus i trä, säger Mikael Eliasson, direktör på Svenskt Trä.

– Det har genom åren varit flera kinesiska delegationer på plats i Sverige och övriga samarbetsländer för att se hur vi jobbar med träbyggnation. I Sverige har vi en tätposition och en unik kultur med många husfabriker och industrialiserat byggande. Det finns en mycket stor potential för Sverige att öka exporten av träprodukter, som KL-trä och limträ, till den kinesiska marknaden, konstaterar Mikael Eliasson.

TOPP 10: HIT EXPORTERAR SVERIGE MEST:

Storbritannien
→ 2 577 167
Egypten
→ 1 285 058
Norge
→ 1 001 804
Nederländerna
→ 958 745
Kina
→ 920 239
Tyskland
→ 882 514
Danmark
→ 859 198
Japan
→ 840 875
USA
→ 404 361
Marocko
→ 391 538
Frankrike
→ 359 095

Svensk export av sågade trävaror 2017 (kubikmeter)
Källa: Svenskt Trä

EXPORTERAD GRAN OCH FURU TILL KINA 2017

Gran: 755 572 (82 %)
Furu: 163 641 (18 %)

I kubikmeter
Källa: Svenskt Trä

Internet of trees

Den digitala skogen är inte längre en avlägsen vision. Idag finns teknik för ett digitaliserat skogsbruk och utvecklingen går snabbt. Fokus ligger på nya produkter, ökad tillväxt, stärkt konkurrenskraft – och ett mer hållbart samhälle.

Mats Wigardt

Skogsindustriernas forsknings- och innovationsdirektör Torgny Persson konstaterar:

– Beroende på vem man frågar får man lite olika svar.

För någon tydligt utstakad linje för vad som menas med en digitaliserad skogsindustri går inte att hitta just nu. De olika företagen har alla egna planer för digitalisering. Men Torgny Persson menar att potentialen är stor och räknar upp produktutveckling, digitala styrsystem, smarta förpackningar eller innehållet i skogsmaskinens dator som exempel på aktuella digitala tillämpningar.

Skogsbolagen visar en enad front för den digitala kedjan från avverkning till fabriksgrind. Aldrig förr har skogsnäringen haft tillgång till så stora mängder avancerad och standardiserad information. Det är data som hämtas ur alla delar av värdekedjan och som skulle kunna ge unika förutsättningar för skogens alla produkter.

– Ändå har träffsäkerheten för leveranserna av skogsråvaran inte alltid varit den allra bästa, säger Torgny Persson.

Informationsflödet, förklarar han, har helt enkelt inte i tillräckligt hög grad kopplats samman för att styra och effektivisera processen. Nu finns emellertid teknik som med stöd av artificiell intelligens och avancerade algoritmer kan bidra till att dra bättre fördel av tillgänglig skogsdata.

– I detta ligger en enorm potential, som en mer rationell logistik, högre utbyte av råvara och miljöhänsyn, säger Torgny Persson.

Centralt för denna utveckling är uppgraderingen av VIOL till den digitala och mer transparenta plattformen VIOL 3. Det är ett informationsnav och stöd för skogens alla aktörer från SDC, IT-företag med syfte att knyta ihop all information om råvaruaffären, som numera ingår i organisationen för virkesmätning och redovisning, Biometria.

– VIOL 3 ger oss unika möjligheter att bidra till att digitalisera en hel bransch. Vår långa tradition att samverka gör att vi är vana

att dela med oss av information för helhetens bästa, säger Magnus Hedin, vice vd på SDC.

Dessutom har nya användarvänliga och kvalitetshöjande tjänster lanserats, däribland fjärrmätning – eller bildmätning – där ökat öppethållande vid mätplatserna ger större flexibilitet och förbättrad service. Under 2018 har fjärrmätning kommit att hantera tre fjärdedelar av all svensk massaved.

Många spår nu att det bara är en tidsfråga innan branschen börjar använda helautomatisk virkesmätning av volym och kvalitet, vilket leder till säkrare och effektivare mätning med större tillgänglighet.

Pådrivande för att ta fram nya digitala tjänster är bland andra skogsnäringens tre nationella och branschgemensamma råd – produktion och transport, mätning och redovisning samt IT.

På rådens agenda står att man ska arbeta med prioritering, samordning och standardisering av frågor som rör teknisk utveckling inom skogsbruket.

– Fjärrmätningen är ett bra exempel på hur digitaliseringen kan effektivisera skogsbruket och öppna upp för sänkta kostnader, bättre resursutnyttjande, jämnare flöden och sänkta lagernivåer, menar Patrick Bäckström, marknadschef för Sveaskog i norra Sverige, som även är ordförande i rådet för mätning och redovisning.

Även förra årets Virkesforum i Stockholm tog avstamp i den digitala värdekedjan, från skog till industri, med information om nya utvecklingsprojekt runt om i landet, som laserskanning, digital leveransavisering, föraravlämning och virkesuppföljning.

Även Mistra, Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, har finansierat ett nytt program. Mistra Digital Forest fokuserar på ett digitaliserat skogsbruk där Sveaskog är en av aktörerna tillsammans med de andra större skogsföretagen i Sverige samt Skogsindustrierna, SLU, Skogforsk, Umeå universitet, IVL och KTH.

– Vår målbild är ett effektivare skogsbruk där vi vet exakt hur varje träd ska avverkas och användas, vilket öppnar upp för såväl ökat utbyte och förbättrad lönsamhet som för nya avancerade produkter, summerar Torgny Persson som koordinerar Mistra-programmet.

BIOMETRIA: TRE FÖRENINGAR BLIR EN

Biometria är sedan slutet av 2018 den nya organisationen för virkesmätning och redovisning. Den bildades genom en sammanslagning av SDC, som är ett av Sveriges äldsta IT-företag, samt virkesmätarföreningarna VMF Nord, VMF Syd och VMF Qbera.

600

kundföretag rapporterar till Biometria och 3 000 användare tar hjälp av dess system och tjänster. Biometria hanterar virkesvärden för 700 miljarder kronor årligen.

3 100

skogsmaskiner och 400 mätplatser rapporterar in till Biometria.

2

varv runt jorden. Läggs årsvolymen av redovisat timmer hos Biometria på fullastade 24 meters timmerbilar så räcker det cirka två varv runt jorden. 160 000 miljoner m3fub* redovisas per år.

* kubikmeter fast mått utan bark

Ny mätmetod ger mervärde

Den 1 augusti 2019 blir mätningen av massaved snabbare, säkrare och mer transparent. Det nya system som då införs klassar traven som antingen prima eller sekunda och är en naturlig anpassning till en ökad fjärrmätning.

– En oerhört bra reform, konstaterar Håkan Broman, kundansvarig på Sveaskog.

Det har länge funnits ett missnöje med vrakavdraget på massaved bland skogsägarna i norra Sverige. Vrak är det virke som inte uppfyller kraven för det sortiment som levererats. Det kan vara röta, fel dimension eller fel trädslag.

I det nuvarande systemet bedöms andelen vrak i procent av virkestraven. Om vrakandelen beräknas till tre procent dras detta av och skogsägaren får betalt enbart för 97 procent.

Men att göra en korrekt bedömning av virkestraven är svårt, vilket också de kontrollmätningar som görs har visat.

– Det har varit svag mätprestation för enskilda travar, konstaterar Håkan Broman.

Nu införs istället kvalitetsklassningen Prima/Sekunda. Där görs en bedömning av hela traven som klassas antingen som prima eller sekunda. Begreppet vrakandel försvinner helt. Detta förenklar processen och ökar effektiviteten i hela hanteringen.

För skogsägaren blir det nya systemet enklare och det blir lätt att göra rätt. Merparten av travarna klassas som prima och säljaren får betalt för hela virkesvolymen enligt gällande pris för respektive klass.

Travar som inte klarar kraven klassas som utskott och betalas med ett pris utifrån efterfrågan på energived.

– Systemet innebär ökad tolerans för fel av låg betydelse, men skärpt tolerans för fel med stor betydelse, säger Håkan Broman.

En råvara bättre anpassad till industrins önskemål är målet. I ett lite längre perspektiv utgör övergången till Prima/Sekunda en liten men viktig del av skogbrukets digitalisering.

– Bättre logistik, enklare mätning och nöjdare kunder, summerar Håkan Broman.

2

RÖSTER FRÅN SVEASKOG

Ann Eklund, affärsutvecklare på Sveaskog:

Vad tycker du om den digitalisering som pågår inom branschen?
– Det är nödvändigt för att vi ska utveckla våra leveranser till våra kunder och stärka både vår egen och våra kunders konkurrenskraft. Digitaliseringen är också viktig för att öka vår förmåga att prognostisera vad som finns i vårt skogliga skafferi, att kunna göra förutsägelser om vad vi kommer att kunna producera ur olika tidsperspektiv.

Hur ser du på framtiden?
– Jag tror att digitaliseringen blir en naturlig del i att göra det mesta möjliga av varje träd. Vår resurs, träden, kommer att vara en så viktig del i omställningen till ett hållbart samhälle att vi behöver vara omsorgsfulla med hur vi använder resursen.

Mattias Forsberg, produktionschef på Sveaskog:

Vad tycker du om den digitalisering som pågår i skogen?
– Inom branschen har vi inte haft bra strukturer för att samla och dela på informationen. Med digitaliseringen får vi ett gemensamt flöde och vi kan äntligen producera relevant information och skicka den tillsammans med den fysiska produkten framåt i värdekedjan. Det skapar större värde för kunderna.

Vad betyder den för din roll?
– Det har utvecklat relationen till våra kunder i och med att vi numera behöver dela information. Backar vi några år så begränsades ofta informationsflödet på flera sätt. Idag är det en mer löpande dialog där vi umgås med kunderna på ett annat sätt och aktivt letar efter nya möjligheter.

PARADBYGGNAD

LYFTER FRAM FÖRDELAR MED TRÄ

DET HÄR ÄR CEDERHUSEN

Vad: Med sina 234 lägenheter i fyra byggnader om 10–13 våningar är Cederhusen ett av världens största bostadshusprojekt i trä. Cederhusen består av drygt 7 300 kubikmeter trä. Den totala mängden sågade trävaror i Sverige uppgår till runt 17 miljoner kubikmeter varje år.
Planerad inflyttning: Under 2021.
Arkitekthus: General Architecture

Källa: Folkhem och Svenskt Trä.

Fler bostäder i trä är ett av löftena som den nytillträdda regeringen presenterade för de kommande fyra åren. Ett av de mest spännande trähusprojekten just nu är Cederhusen, som byggs i Hagastaden i Stockholm.

Erik Ljones

Med sina 7 300 kubikmeter trä räknas Cederhusen som ett av de största trähusprojekten att färdigställas. Bortsett från den komplexa betonggrunden är hela huset byggt i trä – från de bärande korslimmade skivorna och snickerier till den vackra fasaden i cederträ. Just trätekniker som korslimmat trä (KL-trä) – som visar att trä kan vara stabilt och klara tunga laster – har varit en viktig hörnsten för att öka intresset för träbyggnad. Sveaskog har under flera år levererat sågtimmer till Martinsons i Bygdsiljum och Setra Group, som i sin tur har kunnat förse marknaden med KL-trä.

Förutom att många upplever att det är vackert att bygga i trä finns det – enligt Anna Ervast Öberg, ansvarig för projektutveckling på Folkhem, och Cecilia Seavers, affärschef på Folkhem – även fördelar ur underhålls- och arbetsmiljösynpunkt. Eftersom att materialet är så pass mycket lättare och mjukare är det mer lättarbetat. Det blir lättare lyft, färre tunga transporter och enklare moment i montage och kompletteringar.

”Vi märker att det finns en ökad nyfikenhet, vilket är fantastiskt roligt.”

– Träets materialegenskaper borde även kunna förenkla vid till exempel vattenskador. En vattenskada måste torka och vädras ur och trä torkar lättare och snabbare än betong, säger Anna Ervast Öberg.

Cecilia Seavers fyller i:

– Man kan ibland uppleva en okunskap kring att bygga i trä, men att den håller på att minska, säger hon.

– Mycket tid när vi jobbar fram våra projekt går åt till att sprida kunskap och information, för att öka intresset för att bygga i trä, till alltifrån kommunala tjänstemän till våra egna kollegor. Vi märker att det, inte minst här i Stockholm, finns en ökad nyfikenhet, vilket är fantastiskt roligt, säger Anna Ervast Öberg.

Jan Wintzell, som sitter i Sveaskogs koncernledning och är chef för affärsutveckling och innovation, menar att framtiden för byggandet tillhör träet. Han håller med om att det behövs en ökad kunskap om träbyggande.

– Det är inte längre byggnormer och brandregler som begränsar byggande i trä utan nu är det istället okunskap kring de mervärden som träbaserat byggande skapar, säger han.

Fördelarna med att bygga i trä är inte bara att konstruktionen är lättare än armerad betong utan att påfrestningarna för klimatet blir mindre. I samband med husbyggen släpps det ut mer koldioxid under själva byggandet än det gör under husets hela livslängd. Lyckas man hålla andelen järn och betong – som båda orsakar stora koldioxidutsläpp i samband med produktion – nere finns goda förutsättningar för att minska husens miljöpåverkan.

Från skogs- och träbranschen driver man på för att öka intresset och ambitionen att bygga i trä. Det finns ofta en lite ovanlig samsyn mellan skogsnäring, träindustri och den ideella naturvården att vi måste bygga mer i trä – inte minst av klimatskäl. Även den nuvarande regeringen har lyft fram önskemål om att bygga mer i trä.

#slutavverkat – VAD HÄNDER NU?

Christina Liljestrand

JANERIK HENRIKSSON/TT

De senaste årens #metoo-debatt lämnar tydliga spår också i skogssektorn. En gemensam kraftsamling för jämställdhet genomförs nu av några av de största företagen i skogsbranschen.

När det gäller insikt och medvetenhet på jämställdhetsområdet har det skett en stor förändring bland skogsföretagen på senare år. Detta konstaterar Kristina Johansson, som är genusforskare och doktor i arbetsvetenskap på Luleå tekniska universitet. Och det behövs, för skogsbranschens metoo-upprop #slutavverkat pekar på problem med kränkningar och trakasserier i branschen, och även på de skogliga utbildningarna. Den manliga normen är fortfarande tydlig, även om andelen kvinnor i skogsbranschen har ökat.

– Det syns framför allt på att kvinnor på ett annat sätt än män behöver bevisa sin kompetens, att de kan trots att de är kvinnor, medan mäns kompetens och yrkesutövande ses som självklar, säger Kristina Johansson. En viktig pusselbit för jämställdhetsarbetet är därför att synliggöra och utmana bilden av vem den skogligt yrkesverksamma är och ifrågasätta normer och föreställningar på en grundläggande nivå.

Sedan kvinnor som studerar på jägmästarprogrammet på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, skrivit det öppna brevet ”Från hashtag till handling” har en grupp skogsföretag bestående av Sveaskog, Holmen, Stora Enso, Södra Skog och SCA gått samman för att gemensamt åstadkomma förändring. En viktig del i arbetet är de workshops om jämställdhet som hållits på jägmästar- och skogsmästarutbildningarna i Umeå respektive Skinnskatteberg. Målet med dem har varit att reflektera kring ömsesidiga förväntningar inför studenternas kommande arbetsliv.

– Det blir en enorm kraft när vi samlar både företag och studenter, säger Sveaskogs HR-partner Lisa Liljenstrand. Vi kan åstadkomma en förändring och göra branschen mer inkluderande, så att fler får möjlighet att växa och utvecklas på lika villkor, både på utbildningarna och hos företagen.

”DET BLIR EN ENORM KRAFT NÄR VI SAMLAR BÅDE FÖRETAG OCH STUDENTER.”

Konkreta åtgärder som skogsföretagen själva vidtar är dels obligatoriska utbildningar med diskussion och reflektion kring normer och jargong, både på ledningsnivå och för medarbetare, dels tydliga rutiner för hur enskilda fall ska hanteras och vilka påföljderna kan bli.

En fråga som kom upp vid träffarna med studenterna var hur branschen kan säkerställa att även mindre entreprenörer som inte har samma resurser som större företag arbetar med jämställdhet.

– För några år sedan utbildade vi på Sveaskog några av våra entreprenörer i jämställdhet, berättar Lisa Liljenstrand. Förhoppningsvis kan det initiativet få en fortsättning.

Sveaskog kommer att ha ett särskilt fokus på frågorna under 2019, bland annat genom att koncernledningen kommer att genomgå utbildning och workshop inom inkluderande ledarskap.

– Det frågas ofta efter skäl till varför det är viktigt att arbeta med jämställdhet och det finns naturligtvis forskning och erfarenheter på området, men jag kan tycka att det borde räcka med det självklara argumentet att män och kvinnor ska ha samma rättigheter och förutsättningar, avslutar Lisa Liljenstrand.

I fjol gick flera skogsbolag ihop och genomförde workshopar inom jämställdhet för studenter vid SLU i Umeå och Skinnskatteberg. Möt Elias Wahlberg och Louise Nordström, båda från årskurs två på Jägmästarprogrammet vid SLU i Umeå, som berättar om hur de upplever jämställdheten på universitetet.

”Det blir bättre atmosfär för alla”

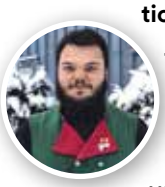

Elias Wahlberg, hur upplever du situationen på Skogis när det gäller jämställdhet?

– Jag har inte upplevt något negativt själv, men jag har hört från andra kursare att lärare använt vissa uttryck som inte borde vara aktuella. Det grundar sig i någon typ av machokultur, även om den inte är genomgående. Hur man uttrycker sig speglar ens värderingar. Skogsbolagens kväll om jämställdhet var nyttig – man behöver lyfta detta ofta. Det är bra att bolagen går ihop och visar att det är något som alla tycker det är viktigt att prata om. De lyfte fram problemet och förklarade hur de jobbar med det.

Hur tänker du dig framtiden inom skogsbranschen?

– Jag vill att det ska vara så jämställt som möjligt på min arbetsplats. Det bidrar till en bättre atmosfär för alla. Om alla mår bättre på jobbet driver det företaget framåt också. Det är viktigt att prata om sådana frågor och själv bidra genom att säga ifrån om man upplever att något inte står rätt till. Jag tycker absolut att det finns hopp när det gäller jämställdhet i skogsbranschen.

Louise Nordström, hur upplever du situationen på Skogis när det gäller jämställdhet?

– När jag började förra året kom vi rakt in i det här med #metoo. Jag tror att situationen på Skogis har förbättrats mycket. I vår klass till exempel accepteras inte sexistiska skämt. Man vet vad som är rätt och fel.

Vad lärde du dig under skogsbolagens workshop?

– Att man ska vara uppmärksam på vad som sker runt omkring en. Det gäller oss alla! Även vi tjejer kan bidra med normer och låta bli att till exempel sätta in personer i fack.

Finns det hopp när det gäller jämställdhet i skogsbranschen?

– Ja! Man ska inte luras att tro att allt är perfekt för att det blivit bättre stämning i skolan, men vi är på väg. Jag hoppas att även den äldre generationen tar till sig det här med jämställdhet. På mitt framtida jobb vill jag känna mig trygg, oavsett vem jag är med. Jag brukar vara väldigt mån om dem som verkar vara utanför och gå fram och prata med dem.

SVEASKOGS ARBETE MED JÄMSTÄLLDHET – UTVECKLING FRÅN 2013 TILL 2018

(om inget annat anges):

➔ Inom Sveaskogkoncernen ökade andelen kvinnor bland tillsvidareanställda från 19 till 26 procent.

➔ Andelen kvinnor som anser att män och kvinnor behandlas lika inom Sveaskog ökade från 53 till 72 procent under perioden 2013–2017.

➔ Inom marknadsområdena, där kvinnor generellt är färre än i stabsfunktionerna, fördubblades andelen tillsvidareanställda kvinnor (från åtta till 16 procent).

➔ Andelen kvinnor som anser att män och kvinnor behandlas lika inom den egna enheten/arbetsgruppen ökade från 77 till 91 procent under perioden 2013–2017. Motsvarande andel för män var 90 procent.

Källa: Sveaskogs medarbetarundersökning VIS 2017. Undersökningen genomförs vartannat år.

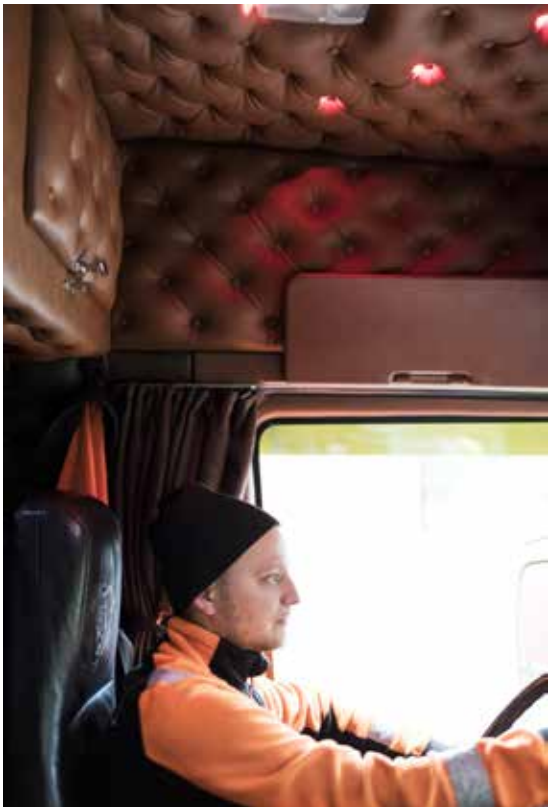

LIVET I HYTTEN

När de var barn tillbringade de sina lediga timmar med föräldrarna i skogen. Nu är de timmerbilschaufförer på heltid. Möt Elias Svensson och Isabelle Nilsson som båda har hytten som sitt andra hem.

Erik Ardelius

ELIAS SVENSSON

Med 180 lackerade plastdelar, kyl, frys, mikro, dator, kaffebryggare och en redig stereo har Elias Svensson utanför Älmhult gjort allt för att det ska kännas trivsamt i hytten på lastbilen.

– Det handlar om att man ska trivas och ha en bra arbetsplats, säger han.

Som 15-åring sökte han dispens för att ta traktorkort och efter att hans pappa byggde om en virkesbil till en A-traktor undrade hela byn hur Kenneth kunde släppa iväg lillkillen i den där stora lastbilen.

– Jag körde den på alla helger, lov och kvällar. Totalt blev det 6 000 mil på tre år med den.

Skulle hans pappa iväg och köpa ett nytt släp så sjukanmälde han Elias så han fick följa med.

Tidigt i livet blev hytten som ett andra hem för Elias. Hans lastbil har vunnit pris för bästa inredning men Elias tänker redan på hur han ska inreda nästa bil.

– Jag skulle vilja klä nästa bil i Danmark. De är väldigt duktiga där. Då blir det knappstoppat i svart- och beigefärgat skinn. Röd belysning som både ger mysfaktor och är skönt att köra i, sedan skulle jag sätta in en liten skärm på passagerarsidan om min pojke vill följa med någon gång, säger han.

Det han gillar bäst med att köra timmerbil är att det är lugnt och att han får jobba med sitt intresse. Intresset för själva utsmyckandet av lastbilar började i tidiga tonåren och till en början tittade Elias mest på bilder på internet. Efter några år började han åka på utställningar och i sextonårsåldern började han tjata på sin pappa om att de skulle inreda lastbilarna på åkeriet.

– Det är många som tycker att man ger en felaktig bild av branschen och ifrågasätter hur man kan lägga ner så mycket pengar på ett arbetsredskap. Jag tror att det gör det roligare att gå till jobbet, säger Elias Svensson.

ELIAS SVENSSON
Ålder: 32 år.
Gör: Timmerbilschaufför.
Det här tar jag alltid med mig: En och en halv liter vatten och fyra mackor.

”DET HANDLAR OM ATT MAN SKA TRIVAS.”

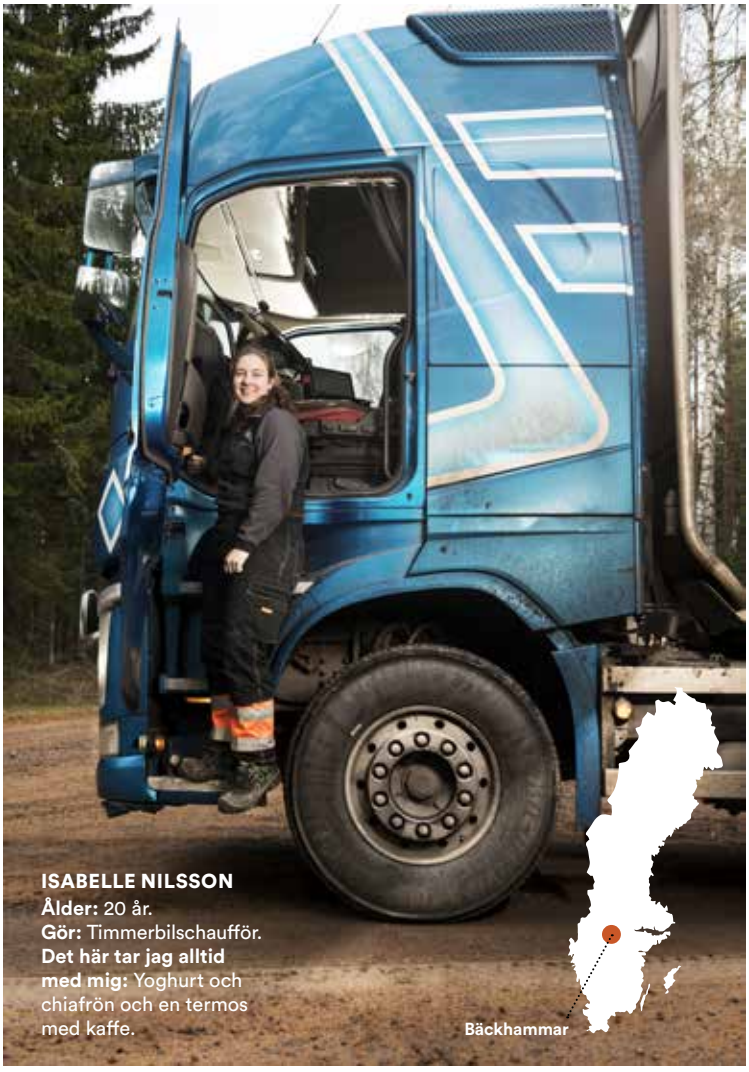

ISABELLE NILSSON

Klockan är 04.30. I Bäckhammar, söder om Karlskoga, fyller Isabelle Nilsson den rosa termosen med svart kaffe innan hon åker ut på dagens första uppdrag. Isabelle har kört timmerbil i snart två år, men redan i sjunde klass hade hon siktet inställt på platsen bakom ratten.

– När jag inte var i skolan eller på dagis var jag med pappa i skogen. Då fanns det inte så många tjejer som körde virkesbil. Jag ville vara en av dem som gjorde något udda, säger Isabelle Nilsson.

I dag är lastbilen Isabelles trygghet. Inför varje pass tar hon vant av sig skorna, då hon får bättre känsla på gas och broms och lättare att smyga i gång lastbilen. Det är också lättare att hålla rent. Isabelle har tydliga regler och har satt sin prägel på bilen.

– Man sitter i den i snitt elva timmar om dagen, fem dagar i veckan. Jag vill ha rent och snyggt och att allt är i ordning. Spiller man något torkar man upp det.

För Isabelle Nilsson betyder livet på skogsvägarna frihet. Det hon gillar bäst med jobbet är att vara ute i skogen och lasta. För att utmana sig själv försöker hon hela tiden att bättra på sina lasttider.

– Jag gillar att jobba med kranen och utmanar mig själv för att hela tiden bli bättre. Med en kran med bra hydraulik blir det ett annat flyt och man sparar tid. Har man inga utmaningar så blir jobbet ganska motigt.

Samtidigt som tiden i skogen, där hon släpper tankarna på allt annat, är avkopplande menar hon att yrket inte är för vem som helst.

– Man måste ha lite i bakhuvudet. Det är 64 ton på en liten grusväg, så man kan inte bara hoppa upp och köra, säger hon. F

”JAG VILL HA RENT OCH SNYGGT.”

Redo för hemmaplan

Hon är skrällsegraren från OS som har både fjället och skogen som sin bas. Nu när VM är i gång är fokus ledordet. Möt Hanna Öberg som är redo för mästerskapet i Östersund.

Emira Ramic Anneli Åsén Carlsson

Hur kändes det att vinna guldet i Pyeongchang för ett år sedan?

– Det var jättehäftigt! Det var ju första gången som jag fick kliva upp på en prispall individuellt. Jag hade inte förväntat mig att det skulle gå så bra, och så vann jag OS-guld första gången som jag klev upp. Det är klart att det var overkligt och fruktansvärt häftigt.

Hur kom du in på skidskytte?

– Jag fick mina första skidor när jag var två år. Då åkte jag runt hemma på gården. Min pappa är en före detta skidskytt och han startade skidskytteklubben i Piteå när jag var ungefär tio år. Därför har det varit naturligt för mig att hålla på med skidskytte. Det jag gillar är att det tillkommer en utmaning om man jämför med längdskidåkningen.

Det här med att skjuta rätt samtidigt som du ska vara snabbast över mållinjen. Hur gör du för att fokusera?

– Ett knep som jag brukar ta till är att jag försöker intala mig själv att jag ska ta ett skott åt gången. Jag försöker vara här och nu och inte tänka att nu behöver jag åka iväg eller nu skjuter de omkring mig. I skyttet är det just fokus som är utmaningen för mig. Man kan bomma när det blåser mycket till exempel, men oftast när jag missar så är det för att jag tappat fokus.

Är det svårt att komma tillbaka då?

– Det är något som jag blivit bättre på. Tidigare, om jag börjat dåligt eller bommat ett skott tidigt, har jag fortsatt skjuta utan att komma tillbaka till fokus. Det har jag blivit bättre på att vända, just det här ”ok, nu bommar jag, men jag ska fortfarande göra så bra jag kan i resten av tävlingen”. För grejen är att jag fortfarande kan göra en bra tävling även om jag bommar tidigt, för jag kan skjuta bra sen. Det kanske inte blir det där perfekta loppet men det kan bli ett väldigt bra lopp.

Vad gör du på fritiden?

– Jag gillar att läsa och jag gillar sport generellt så jag ser en del på det på tv. Men om jag ska hitta på något så gör jag helst dagsturer på fjället. Att vara ute är ett slags återhämtning

HANNA ÖBERG
Ålder: 23 år.
Bor: Östersund.
Gör: Skidskytt.
Aktuell: Tävlar under skidskytte-VM i Östersund 7–17 mars 2019.
Bakgrund: OS-guld i Pyeongchang, Sydkorea, 2018. Bragdguld 2018. Jerringpriset 2018. Två guld och två silver i JVM (gäller 2012 och 2016).
Det visste du inte: "Min vänstra arm är krokig för att jag brutit den två gånger. Den är överrörlig så sträcker jag fram hela armen blir det en helt annan båge mot hur den andra armen ser ut.

även om det är fysisk aktivitet, för då behöver jag inte tänka på träningen. Och nu när mamma och pappa har byggt en stuga i fjällen så åker jag gärna dit och andas fjälluft.

Vad betyder skogen för dig?

– Mycket av vår träning bedrivs i skogen, men sen springer jag också och jag föredrar hellre en liten stig ute i skogen än att springa i stan. Tidigare orienterade jag ganska mycket också, så skogen har alltid varit en stor del av både min träning och fritid.

Vad ser du mest fram emot under VM?

– Att få tävla på hemmaplan och förhoppningsvis vara i väldigt bra form. Jag tror att det kommer att vara fantastiskt att få ha ett mästerskap på hemmaplan med mycket publik och den stämning som det kommer att vara. Jag ryser när jag tänker på det. Det kommer att vara jättehäftigt.

Vad ska du göra efteråt?

– Då väntar vila. Jag har tänkt åka upp till mamma och pappa och åka skidor och förhoppningsvis njuta av väldigt fint vårvinterväder. Jag ska bara försöka slappna av och umgås med familjen.

Blir man inte trött på att åka skidor efter en lång säsong?

– Efter tävlingarna kommer ju den bästa säsongen. Och det blir inte riktigt träning utan då får man åka fritt, gräva en grop och sitta i några timmar och sen åka hem igen. Eller gå på topptur till exempel. Sol och bad-semester kan vara skönt några dagar, men sen blir det tråkigt. Jag hittar hellre på saker.

PRECISIONSJAKTEN
– tävling för bättre mätprecision

I februari inleddes Sveaskogs stora mätningstävling Precisionsjakten. – Sveaskog har många grymma maskinlag, men vi har länge undrat vilka som är allra bäst och har de skarpaste maskinerna. Nu ska vi bringa klarhet i det, säger Mattias Forsberg, produktionschef i Sveaskogs marknadsområde Syd.

Syftet med tävlingen – Sveriges största någonsin för skogsmaskinlag – är att öka kvaliteten på Sveaskogs produkter genom att ta mätprecisionen till en ny nivå. De lag som har bra koll på hur maskinerna (skördarna) mäter stockarnas längd och diameter når resultat, och har chans att vinna i någon av de två tävlingskategorierna som är Bäst resultat och Störst förbättring.

– Vilka maskiner och aggregat som klarar att leverera bra mätning kontinuerligt under tuffa förhållanden är viktigt för våra kunder, eftersom vi därmed kan leverera exakt det de vill ha. Men det är också viktigt för ett hållbart nyttjande av skogen. Ju bättre vi mäter desto mindre spill får vi. Då optimerar vi mängden klimatnytta som skogen levererar eftersom mer av skogsråvaran blir till hållbara produkter som binder koldioxid, säger Mattias Forsberg.

Precisionsjakten ökar möjligheten att fånga upp och dela goda exempel inom kalibrering och arbetssätt. Dessutom testas ny teknik och nya metoder för att kommunicera och återkoppla kring maskinlagens dagliga arbete.

– Många efterfrågar tätare feedback på kvaliteten i sitt arbete och det här är ett sätt att möta det. Vi går från månadsrapporter till daglig återkoppling, och för våra många entreprenörer ökar möjligheten att jämföra sig med snittet i den region där de verkar, säger Mattias Torger, produktionschef i Sveaskogs marknadsområde Nord.

Precisionsjakten pågår till den 30 april.

PRECISIONS-JAKTEN I SIFFROR

230
maskinlag

Omkring
200
skördare, varav ett 30-tal körs av Sveaskogs egna maskinlag

5
större maskintillverkare

Cirka
20
aggregatsmodeller

Log Max

HEADS ABOVE THE COMPETITION

Log Max sätter kunden, kvaliteten och tryggheten som högsta prioritet.
Produktion och livskvalitet är något som du får på köpet.

Ring oss redan idag så berättar vi mer om alla fördelar med Log Max.

Lars Strömsund - Norra Sverige - 070-347 65 74

Mikael Solén - Södra Sverige - 070-591 18 89

MADE IN SWEDEN SINCE 1955

RÄTT LJUS I MÖRKRET

– NY ARBETSBELYSNING GER LYSANDE FÖRARMILJÖ

Vi har tagit ett helhetsgrepp om belysningen för att ytterligare förbättra förarmiljön. De nya LED-lamporna är betydligt bättre, dimbara där det behövs och genomtänkt placerade.

Med rätt sorts belysning håller man koncentrationen uppe längre – och får därmed en betydligt bättre arbetsmiljö.

ROTTNE.COM/LED

ROTTNE
first in forest

550 T-PRO
Gallringsproffset

MADE IN SWEDEN

MED PRODUKTION I FOKUS

Läs mer om 550 T-PRO på ecologforestry.com

EcoLog®
Forestry of tomorrow

VÅRENS INKRÄKTARE

Vid angrepp av granbarkborre gäller det att snabbt få bort skadade träd så att skadedjuren inte sprider sig – något som Sveaskog hjälpt ett stort antal skogsägare med efter förra sommarens allvarliga angrepp. Men än är faran inte över.

Sara Bergqvist Carl-Robert Jonzon

Thomas Gustafsson ser bekymrad ut. Den 65 hektar stora blandskogen som han förvaltar för sin sambos räkning har blivit angripen av det i särklass största hotet mot granskogar – barkborren. Nu har han mer eller mindre gått i pension, men efter många års jobb på Skogsstyrelsen är han väl medveten om vad granbarkborrarna kan ställa till med.

– Det var i augusti i fjol som vi upptäckte att flera av våra träd var angripna. Just de träden var lite yngre, runt 55 år, så jag blev lite förvånad eftersom angreppen kom från åttatandad granbarkborre och de främst brukar ge sig på äldre träd, berättar Thomas Gustafsson.

I oktober fick han hjälp av Sveaskog att avverka runt 150 kubikmeter angripet virke.

Vi befinner oss i den drabbade skogen ett par mil söder om Värnamo, där Urban Alkeberg, virkesköpare på Sveaskog och hans kollegor hjälpt Thomas Gustafsson och hans sambo att snabbt avverka och få bort virket för att minimera skadorna. Mossan sviktar under fötterna där vi kliver omkring bland resliga granar och tallar som skjuter 30 meter upp i luften. Det är fuktigt och rått ute, men annat var det i somras då det inte regnade på tre och en halv månad. Urban Alkeberg pekar på ett angripet träd där barken trillat av.

– Till våren kommer vi att behöva ta bort de här träden också. Men just nu är det ingen fara. De flesta granbarkborrar har krupit ner i marken nu och det är först när det blir 18–20 grader och de börjar svärma som det kan bli nya angrepp, påpekar han.

Några sovande granbarkborrar har dock dröjt sig kvar under barken och Urban Alkeberg lägger fram ett par av dem.

– Om vi skulle värma upp dem skulle de vakna och flyga iväg.

Förra sommarens torka ledde till ett av de värsta angreppen av granbarkborre någonsin. I Götaland handlar det om cirka 2,5 miljoner kubikmeter virke som blivit skadat. Det kan

jämföras med under stormen Gudrun, då man befarade liknande skador men där det stannade vid 1,5 miljoner kubikmeter.

– Granbarkborren känner av när träd blir försvagade, främst på grund av torka och vattenbrist som det varit nu och kan på kort tid döda fullt friska träd, säger Urban Alkeberg, som har Vaggeryd, Värnamo och Alvesta kommun som arbetsområde.

För många markägare kan insektsangrepp innebära stora ekonomiska förluster. Risken är att virke som var tänkt som sågtimmer eller massaved istället måste gå som bränsleved och då till ett mycket lägre pris. Sveaskog kan komma tidigt in i bilden för att skogsägare ska få rätt råd om skogsskötsel och undvika sådana problem.

– Andra åtgärder vi gör för att hjälpa våra virkesleverantörer är att inventera områden både på vanligt sätt och med hjälp av drönare. Sedan har vi jaktlag och andra som är ute i skogen som tipsar oss. Vi är väldigt engagerade både när det gäller att hitta skadorna, ta hand om virket och hjälpa till att hitta kanaler

GRANBARKBORREN

Det finns runt 90 olika arter av barkborre, men bara tre typer av barkborrar som kan göra stora skador på granar. Värst är den åttatandade granbarkborren som främst ger sig på äldre träd. Hanarna ger sig främst på stressade granar genom att borra sig in i trädet. Granens försvar är att försöka dränka barkborrarna i kåda. Men då hanarna lockar till sig även honor, som gör modergångar mellan barken och trädet och lägger sina ägg där, orkar granen inte kämpa emot längre. Larverna gör i sin tur vinkelräta gångar utifrån modergången. När de nya baggarna kläckts stannar de under barken och äter den. För att ta död på ett vitalt träd krävs ungefär 5 000 barkborrar.

så markägarna får avsättning för det. För oss är det viktigt att våra trogna leverantörer aldrig ska behöva bekymra sig om de kan få hjälp eller inte i ett sådant här läge, säger Martin Bäck, köpledare på Sveaskog.

Att ha Sveaskog i ryggen har förenklat Thomas Gustafssons arbete med skogsskötsel på flera sätt.

– Det är jättebra att Sveaskog har en inköpsorganisation och inte bara jobbar med egen skog. Jag har haft ett nära samarbete med Urban och Sveaskog sedan länge och det innebär en stor trygghet, inte minst när barkborreangrepp inträffar. Det är nästan omöjligt att klara logistiken själv i ett sådant läge, att både kunna avverka och snabbt få iväg virket till sågverket, säger Thomas Gustafsson.

Viktigast för honom nu är att förhindra nya angrepp till våren. Eftersom granbarkborren främst förökar sig i färska vindfällen av gran är bästa sättet att skapa fångstvirke, där man avverkar träd, låter dem ligga ett tag samt tillsätter feromoner (ett doftämne som sänder signaler om att det finns föda, reds. anm.) för att locka dit granbarkborrarna. När de börjat angripa träden forslar man bort virket och har därmed fått bort problemet från skogen. Ⓕ

”DET ÄR NÄSTAN OMÖJLIGT ATT KLARA LOGISTIKEN SJÄLV I ETT SÅDANT LÄGE.”

Haggis Ultra Link
TRACK LIFE EXTENDER

OVAL LÄNK SOM GER LÄNGRE LIVSLÄNGD OCH MINDRE UNDERHÅLL!

Clarks nya och unika Haggislänk ger med sin ovala form en större kontaktyta, därmed ett lägre kontakttryck, mellan länk och plattans ändlänk. Detta leder till längre livslängd för bandets länksystem och mindre behov av efterspänning när bandet är nytt.

Dessutom mindre risk för ”twisted link” tack vare Haggislänkens breda yttersida.

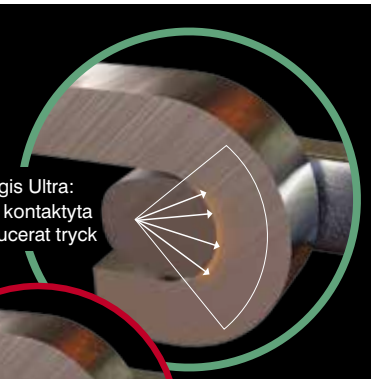

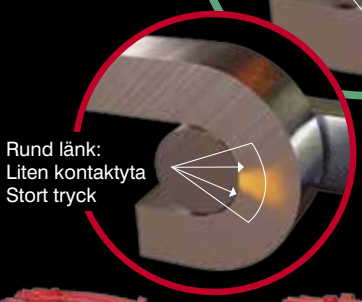

CLARK TRACKS™
high performance for maximum work life

www.clarktracks.se
Nordic Traction AB,
Gunnebo, 0490-28590

ALSTOR 841 NYHET
För mer info kontakta din närmaste återförsäljare eller Alstor AB Tel. 0524-407 45

PONSSE

SNABBARE, STARKARE, MER PRODUKTIV

BISON

PONSSE Bison Active Frame tar skotarkonceptet till en helt ny nivå; i och med sin robusta stomstruktur, en lastkapacitet på 16 ton, en stark och effektiv motor och sin unika CVT-växellåda. Nästa generation av skotare är här!

CVT – STEGLÖS VÄXELLÅDA KÖR PÅ VILKEN VÄXEL SOM HELST UTAN ATT STANNA

För krävande terräng och utmanande förhållanden ger CVT-tekniken större dragkraft Den nya sortens kraftöverföring som finns i PONSSE Bison Active Frame baseras på CVT-teknik som ändrar utväxlingsförhållande steglöst. Det innebär att det traditionella växlandet mellan låg och hög växel inte längre behövs. I en maskin med CVT-växellåda ersätts den traditionella hydrostatiska kraftöverföringen. Detta ger lägre bränsleförbrukning och högre vridmoment. Fördelarna med högt vridmoment märks särskilt väl vid körning i branta sluttningar, mjuk terräng eller djup snö.

PONSSE AB
Lisjövägen 40, Västsura
S-735 91 Surahammar,
Sweden
Tel: +46220 399 00
www.ponsse.com/se

A logger's best friend
www.ponsse.com

Korsord

							FORUM 1-2019	KAN MAN KALLA BIKINI?	KAN MAN GAMMAL KÅK	PÅ ÅK I MADRID	GÖR SÅDANA VATTEN-DRAG		ÄSKA	PAPPERS-FORMAT	BLEV SPELARE AV LÄNGDRA-GET PARTI?	APA I PUBEN
							HÄLFTEN AV VI				BARACK / STIFTAR ÖLANDS LAGAR					
							BLIR DEN SOM STUDERAR KLOCKOR							VANLIG ÅSYN / MÄN PÅ TOPPNIVÅ		
							KANSKE KORT			LIBERALA STUDENTER / KOTAL			ANGER MÅNGA GÅNGER / TJALLADE			
							I DET FINNS INGA MÄN									HÄST-FRISYR
www.alinea.nu		KORRI-GERANDE DAM?	VISS BALK	TALLINN-BO	SÅLDE UT	PÅ ENTRÉ-DÖRR	BY PÅ Ö		HÖRS PÅ AUKTION / GÖR RÄVEN I VISAN						HUVUDSAK	
KAN MISSAR TRÄFFA										TVÅ LIKA		RÖR SIG I PERU TROTS NAMNET				
MITT I LADA			KORT SEDAN / SKIDORT				ADAMSON / FORM AV VARA					BLOD-STOPPARE / FISK				
KAN MAN LIGGA ELLER BO I						GÖRS MAT / DEL AV KRONA				DEN TILLBEDS / GASA						MISS-LJUD
VISS LÄKARE		NORR		GÖR DE ÄLDSTA / UTSIKT				KRITAS / BOSS			AVTAL MELLAN NORGE & EU / 100 KVM				FÖRHÖR LEDA-MÖTER	
RÉAUMUR	TON												TVÅÅRIG			
NORRORT I STOCK-HOLM					ÅDOR							FÅR MÅNGA I HOTELL				

KRYSSA MED FORUM

Vad är väl bättre än att krypa upp i soffan och lösa ett korsord? Om du knäcker korsordet kan du dessutom vinna ett fint pris. Mejla ordet som de blåa rutorna bildar till *tavlingssvar@sveaskog.se* senast den **30 april**. Du kan även posta ett vykort med rätt svar till:

Korsordstävling, Forum Sveaskog
Sveaskogs kundcenter
Box 315
952 23 Kalix

Förra numrets vinnare finner du på:
www.sveaskog.se/forumsveaskog

Rätt ord i nummer 3/18:
METAR

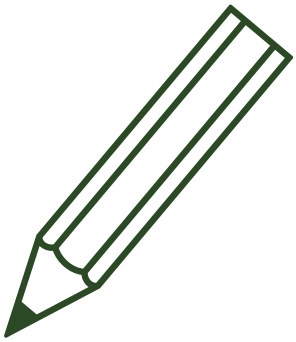

1:a pris:
Laptopväska som kan göras om till ryggsäck.

2:a pris:
Enliters ståltermos med skruvkork.

3:e pris:
Ultralätt pannlampa från Silva.

4–10:e pris:
Kombinerad mössa, hårband och halsduk.

Sveaskog Förvaltnings AB är personuppgiftsansvarig. De personuppgifter som behandlas för utskick av Forum Sveaskog är namn och adress. Dina personuppgifter kommer att sparas så länge som du är prenumerant av Forum, du kan när som helst säga upp din prenumeration genom att kontakta vårt Kundcenter. Du har rätt att efter begäran ta del av vilka personuppgifter som Sveaskog behandlar om dig, samt få uppgifter rättade eller raderade. Datainspektionen är tillsynsmyndighet gällande integritetskyddsfrågor. (Sveaskog Förvaltnings AB,kundcenter@sveaskog.se, 0771–787 000)

Oss kan du räkna med i skogen.

Som Sveriges största skogsägare känner vi ett ansvar för att alla vi gör affärer med blir nöjda. Det gäller våra många lokala kunder, entreprenörer vi anlitar och alla privata skogsägare som vi samarbetar med runt om i landet. En bra affär för dig som skogsägare kan handla om att vi plockar fram största möjliga andel timmer ur din skog. Att kvaliteten på arbetet vi gör i skogen är hög. Och att din skog tillsammans med vår egen i slutänden bidrar till klimatsmarta slutprodukter och tillväxt för hela Sverige.

Gör en bra virkesaffär. Kontakta oss idag.
Du hittar oss på www.sveaskog.se/virkeskopare

SVEASKOG

POSTTIDNING B
Returadress:
Sveaskogs Kundcenter
Box 315, 952 23 Kalix

FSC
www.fsc.org
MIX
Papper från ansvarsfulla källor
FSC® C115359

BÄRANDE NÄT
Sveaskogs resor börjar nästan alltid längst ut på en liten skogsväg och fortsätter sedan över Sveriges vägnät. Det gäller att vägarna ska hålla för samma typ av transporter ända fram till kunderna, året om. Majoriteten av Sveaskogs enskilda vägar är idag av bärighetsklass BK4, det vill säga de håller för lastbilar på upp till 74 ton. God planering och nära samarbete med duktiga vägmästare gör att Sveaskog kan möta upp kundernas behov och effektivisera sina transporter genom att leverera på såväl landsvägar som det finmaskiga vägnätet där skötselbehovet är störst.